

June 17, 2011

**A DEEP APPROACH® TO TURKISH
SUGGESTION CARD FOR SELF-DIRECTED LEARNING**

CARD NUMBER: 10

**THEME: Folk Tales and Myths/
Halk Öyküleri ve Efsaneler**

LEVEL: Advanced

EDUCATIVE PROJECTS:

- 1: Story telling a cultural myth
- 2: Prepare and present a shadow puppet show
- 3: Write a comparative analysis of two love stories

Module developed by Esra Alagöz

"Apollo and Daphne" by Antonio Pollaiuolo

LANGUAGE STANDARDS BEING DEVELOPED (See ACTFL 5Cs Standards)

Communication (1.1): Engage in cultural conversations, provide and obtain information, and exchange opinions. **(1.2)** Understand and interpret written and spoken language on topics related to myths and legends. **(1.3)** Present information, concepts, and ideas to your classmates through storytelling.

Cultures (2.2): Demonstrate an understanding of the relationship between Karagöz-Hacivat and elements of Turkish culture conveyed in shadow theatre.

Connections (3.1): Reinforce and further your knowledge of literature, history, geography, and visual arts through Turkish language. **(3.2)** Acquire information on shadow theatre, myths, and stories, and recognize the distinctive viewpoints that are only available through Turkish and Turkish culture.

MATERIALS USED IN THE MODULE

Main videos:

Dafne'nin Hikayesi

Fuzuli

Additional videos:

No additional video is listed

Text:

Gölge oyunu

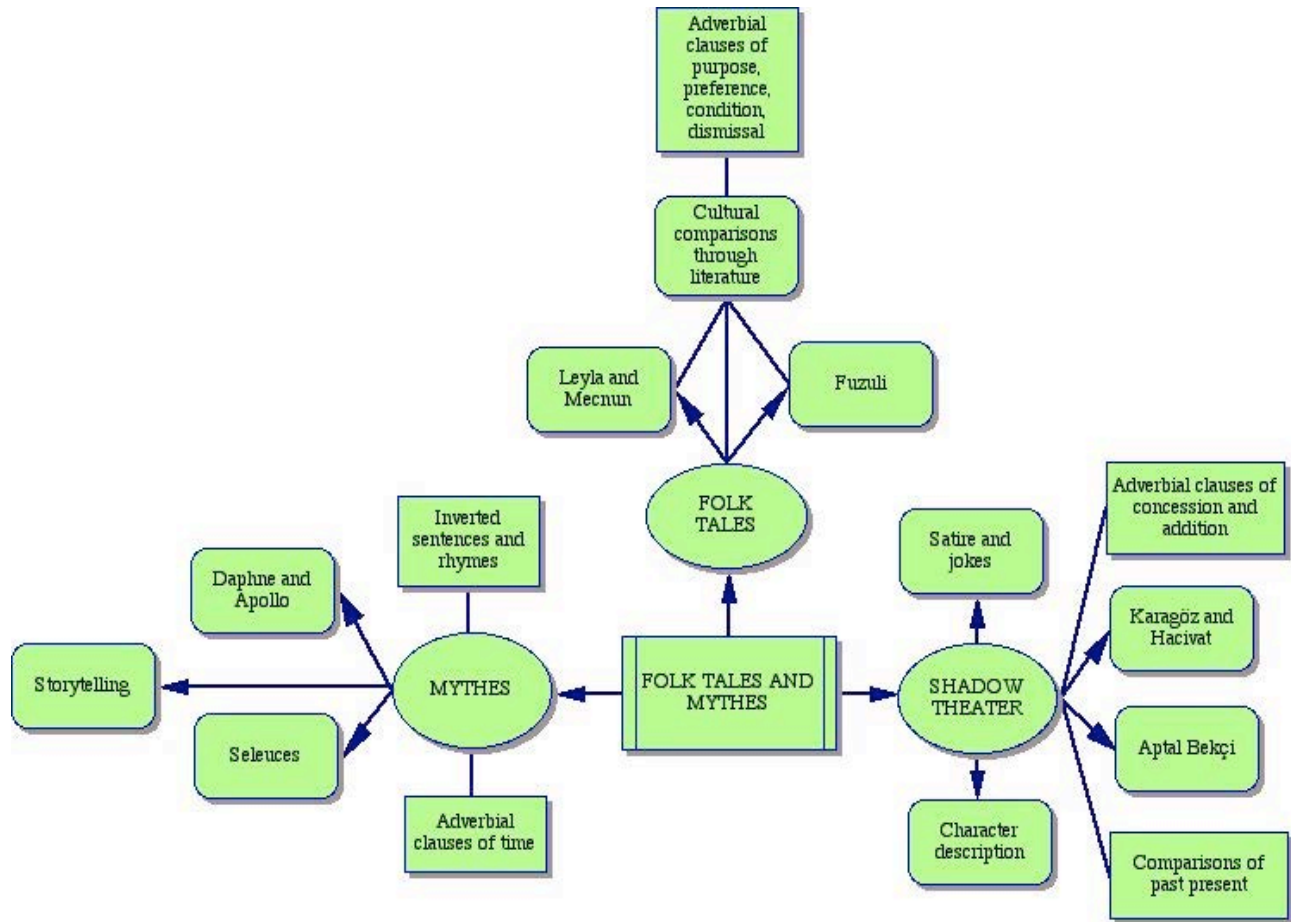
Aptal Bekçi

Leyla ve Mecnun

Comparisons (4.1): Demonstrate an understanding of the nature of language through comparisons of Turkish language and your own through stories.

Communities (5.1): Use the language both within and beyond the school setting by presenting your shadow theatre to others. **(5.2)** Show evidence of becoming a life-long learner by using Turkish for creating a Karagöz-Hacivat show.

MIND MAP

1) BAĞLAM/CONTEXT

At some point in our lives, all of us have been told stories about myths or legends, featuring heroes fighting for their pride, lovers who are separated for various reasons, or characters that entertain us with timeless jokes. In this module, you will learn Turkish language and culture through the stories and characters that are famous in Turkish culture. Apollo's unrequited love to Daphne, Seleucus's fight with Batlimus and Antigonus over Antakya, and the gloomy love story between Leyla and Mecnun are only a few of the stories you will find and experience in the module. You will learn

about a traditional and unique form of entertainment, shadow theatre. You will explore satire on political issues of the 14th century through Karagöz and Hacıvat's plays. You will practice storytelling and perform shadow theater with shadow puppets as you practice Turkish language.

MEKAN VE ZAMAN/SPACE AND TIME

Turkey in the 14th and 16th centuries. Antakya in 400 BC.

2) TEMATİK PROJELER/THEMATIC PROJECTS

Three projects are suggested for this module. In **Project 1: Kültürel bir efsaneyi betimleme - Story telling a cultural myth**, you will improve your skills in Turkish language through storytelling activities on myths and legends. The example given is the story of Daphne (Dafne'nin hikayesi). In **Project2, Bir gölge oyunu hazırlayıp sahneleyin - Prepare and present a shadow puppet show**, you will investigate a traditional Turkish form of entertainment, often known as *Karagöz-Hacivat*. You will learn about the history and structure of this unique type of theatre as you further your knowledge of characters that play a part in it. In **Project 3, İki aşk hikayesinin karşılaştırmalı analizini yapın- Write a comparative analysis of two love stories**, you will investigate the cultural elements of East and West through a comparison of Eastern and Western literatures, and in particular the story of Leyla and Mecnun.

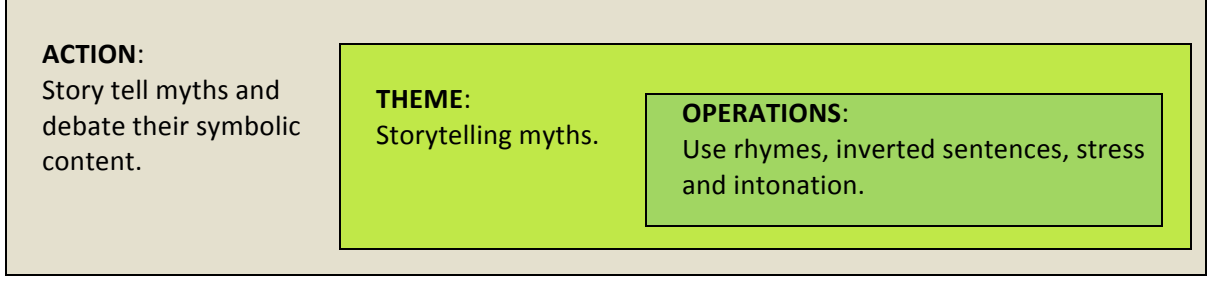

Mosaic detail from Antakya

PROJECT 1: KÜLTÜREL BİR EFSANEYİ BETİMLEME - STORY TELLING A CULTURAL MYTH

TABLE 1 INSTRUCTIONAL ORGANIZERS and EMBEDMENT MAP

The Story Of Daphne			
ACCESS		VOICE	
INTERPRET	ANALYZE	PRESENT	INTERACT
READ/WATCH/LISTEN Watch the video <i>Story of Daphne</i> and analyze the storytelling elements. Research the effective storytelling techniques used by strong storytellers.	FOCUS ON LANGUAGE Use adverbial clauses of time; Use inverted sentences.	WRITE/SPEAK/RECORD Take notes of effective storytelling elements while researching and watching the video. Create a myth using the components and prop structure you studied.	EXCHANGE AND ACT Discuss the important storytelling elements embedded in the video <i>Story of Daphne</i> with your group mate. Share a story with your classmates, applying its mythic elements and structure using symbolic contents.

ÖNERİLER/GUIDELINES

A. Neler yapacağım?

1. Hikaye anlatım teknik ve yöntemleriyle alakalı bir internet araştırması yapınız. Başarılı hikaye anlatım ustalarının performanslarında nelere dikkat ettiğini inceleyip notlar alınız.
2. İki kişilik gruplara ayrılınız. *Dafne'nin hikayesi* adlı videoyu izleyiniz. Grup arkadaşınızla izlediğiniz videoyu analiz edip hikaye anlatımında nelere dikkat etmeniz gerektiğini yaptığınız internet araştırmasını da göz önüne alarak tartışınız. (Video incelemesiyle alakalı detaylı bilgi için bakınız: Guidelines B)
3. Kendi kültürünüze ait eskiden beri anlatılagelmiş veya çok fazla bilinmeyen bir efsane bulup araştırdığınız hikaye anlatım tekniklerini uygulayarak sınıfta paylaşınız.
4. Anlatımınızda görsel araç ve materyallerden de faydalanınız. Ayrıca sunumunuzda zamanlama (5-6 dakika) ve beden dilinize de dikkat ediniz.

B. Videoyu nasıl inceleyeceğim?

1. Videoyu analiz ederken iki temel unsur üzerinde yoğunlaşınız.
 - a. Yapısal unsurlar
 - b. Görsel ve işitsel unsurlar
2. Yapısal unsurları incelerken şunlara dikkat ediniz:
 - a. Devrik cümlelerin kullanımı. (Devrik cümle fiilin cümle sonunda olmadığı cümlelerdir.)
 - b. Dinleyicinin ilgisini çekecek kelimelerin kullanımı.
 - c. Tasvir ve betimlemelere yer verme.
 - d. Verilmek istenilen mesajın hikayeye uyumu ve bütünleşmesi.
3. Görsel ve işitsel unsurları incelerken
 - a. Hikaye anlatımına uygun bir ses tonu belirlenmesi.
 - b. Kelimelerdeki vurgu ve tonlamalar.
 - c. Hikayede anlatılan karakterlerle bütünleşip bunun anlatıma yansıtılması.

MATERIALS for Project 1:

Summary of the video (Dafne'nin Hikayesi): Bu video, Antakya'nın Harbiye beldesinde yaşamış olduğuna inanılan Su perisi Dafne'nin hikayesiyle başlıyor. Apollo'nun Dafne'ye olan karşılıksız aşkını ve su perisinin hüznü sonunu anlatıyor. Daha sonra, asırlar önce bu yörede yaşayan uygarlıklar ve taht kavgalarından bahsediyor. Videonun sonunda, Büyük İskender ve generali Sarculus tarafından fethedilen Antakya'nın zengin tarihi, etkileyici bir hikayeye bütünleşiyor.

**PROJECT 2: BİR GÖLGE OYUNU HAZIRLAYIP SAHNELEYİN
PREPARE AND PRESENT A SHADOW PUPPET SHOW**

TABLE 2 INSTRUCTIONAL ORGANIZERS and EMBEDMENT MAP

Shadow Puppet Show - Karagöz ve Hacivat			
ACCESS		VOICE	
INTERPRET	ANALYZE	PRESENT	INTERACT
READ/WATCH/LISTEN Read the first and second part of the text on shadow theatre. Watch the PowerPoint presentation "Tiplmeler". Read and simplify the script <i>Aptal Bekçi</i> .	FOCUS ON LANGUAGE Integrate adverbial clauses of concession and addition.	WRITE/SPEAK/RECORD Rewrite the parts of your script where you make simplifications. Write and integrate the jokes and satire you found into the script.	EXCHANGE AND ACT Discuss the elements of a shadow theatre that must be considered while performing. Review the four parts of shadow theatre in your group. Find current jokes, music, and satire that you can integrate into your performance.

ACTION: Prepare and present a shadow theatre.	THEME: Stories/scripts/jokes of Karagöz and Hacivat.	OPERATIONS: Practice adverbial clauses.
---	--	---

ÖNERİLER/GUIDELINES

A. Neler yapacağım?

1. Emin Şenyer'in gölge oyunu hakkındaki yazısının (Appendix A) birinci bölümünü okuyup gölge oyununun tarihçesi ve içeriği hakkında bilgi edininiz. Dörder kişilik gruplar halinde bu bölümde geçen ve Karagöz oyunu oynarken dikkat edilmesi gereken unsurları maddeler halinde not alınız.

Daha sonra makalenin ikinci bölümünde anlatılan Karagöz oyunlarının bölümlerini inceleyiniz. Gruptaki her biriniz bir bölümü ayrıntılı bir şekilde okuyarak arkadaşlarınızla paylaşınız ve böylece oyunun bütün bölümleri hakkında bilgi edininiz.

Shadow puppets Karagöz and Hacivat

2. İkinci metinde (Appendix B) *Aptal Bekçi* adlı Karagöz oyununun senaryosunu bulacaksınız. Senaryoyu okuyup bilmediğiniz kelime, deyim veya şakaları sınıfta tartışınız.
3. Beraber çalıştığınız grup arkadaşlarınızla tekrar biraraya gelerek oyunun senaryosunu sadeleştirmeye çalışınız. Bu aşamada isterseniz grup olarak farklı bir Karagöz senaryosu bulup onu da çalışabilirsiniz. Aşağıda verilen ilkeler ışığında (guidelines B) bir Karagöz-Hacivat gölge oyunu sergileyiniz.

B. Karagöz-Hacivat oyununu nasıl oynayacağım?

1. İnternette veya kendi yapacağınız materyallerle Karagöz oyunu için gereken malzemeleri temin ediniz.
2. *Aptal Bekçi* adlı Karagöz oyununun senaryosunu grup arkadaşlarınızla inceleyiniz. Kısaltacağınız ve doğaçlama yapacağınız kısımları belirleyip tekrar yazınız.
3. Oyuna katacağınız güncel şaka ve esprilere grup arkadaşlarınızla karar veriniz ve yazıya aktarınız.
4. *Tipler* adlı powerpoint sunumunu izleyip oyundaki her karakterin kendine has özelliğini inceleyiniz. Bu özellikleri oyunu oynatırken yansıtınız.
5. Oyunda kullanılan şarkı örneklerini Emin Şenyer'in websitesinden (www.Karagoz.net) bulabilirsiniz. Ayrıca geleneksel şarkıları kullanmak yerine daha popüler şarkıları karakterlerle eşleştirerek sununuza renk katabilirsiniz.

MATERIALS for Project 2:

Bu projede iki metin önerilmektedir. İlk metin iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda gölge oyununun kısa tarihi ve başlıca özellikleri incelenmiştir. İkinci kısımda ise gölge oyununun bölümleri anlatılmıştır. İkinci metin ise Mehmet Muhittin Sevilen tarafından yazıya aktarılan *Aptal Bekçi* adlı Karagöz oyununun senaryosudur.

PROJECT 3: İKİ AŞK HİKAYESİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİNİ YAPIN WRITE A COMPARATIVE ANALYSIS OF TWO LOVE STORIES

TABLE 3 INSTRUCTIONAL ORGANIZERS and EMBEDMENT MAP

Love stories, the story of <i>Leyla Ve Mecnun</i>			
ACCESS		VOICE	
INTERPRET	ANALYZE	PRESENT	INTERACT
<p>READ/WATCH/LISTEN Research the life and works of Fuzuli. Investigate his conceptualization of love. Watch the short video "Fuzuli". Read the summary of the story of Leyla and Mecnun.</p>	<p>FOCUS ON LANGUAGE Use adverbial clauses of purpose, preference, condition, and dismissal.</p>	<p>WRITE/SPEAK/RECORD Write a comparative analysis of a love story depicted in Western literature and one from Eastern literature. Analyze how both cultures are reflected in the written form.</p>	<p>EXCHANGE AND ACT In groups of two, discuss the concept of love and its elements from Fuzuli's viewpoint. Conceptualize the cultural differences.</p>

ACTION: Research and compare cultural elements.	THEME: Love story; Leyla and Mecnun.	OPERATIONS: Write a comparative article and discuss it. Compare; analyze; conceptualize; use adverbial clauses.
---	--	---

ÖNERİLER/GUIDELINES

A. Neler yapacağım?

1. Leyla ve Mecnun hikayesini 17. yüzyılda kaleme alan Fuzuli'nin şahsını ve aşk anlayışını inceleyen bir internet araştırması yapınız. Bu konuyu irdeleyen *Fuzuli* adlı kısa videoyu izleyiniz.
2. Leyla ve Mecnun hikayesinin sadeleştirilmiş ve kısaltılmış özetini (Appendix C) okuyunuz.
3. İkişerli gruplar halinde Fuzuli'nin kaleminden anlatılan aşkı ve onu oluşturan unsurları listeleyiniz.
4. Batı edebiyatında konu edilmiş bir aşk hikayesi (mesela Shakespeare'in Romeo ve Juliet'i) bularak Doğu edebiyatının ürünü olan Leyla ve Mecnun hikayesiyle karşılaştıran bir makale yazınız. İki farklı kültürün yazıya nasıl yansıdığını inceleyiniz.

MATERIALS for Project 3:

Bu projede bir video ve bir metin önerilmektedir. Videoda Leyla ve Mecnun hikayesini 16. yüzyıla kaleme alan dönemin başarılı şairi Fuzuli'yi 21. yüzyıl şair ve yazarlarının dilinden dinleyeceksiniz. Metinde ise Leyla ve Mecnun hikayesinin kısa ve sadeleştirilmiş bir özetini bulacaksınız.

A depiction of Fuzuli

3) İNTERNET BAĞLANTILARI/INTERNET LINKS

For Project 1:

Information on Apollo and Daphne:

http://en.wikipedia.org/wiki/Apollo_and_Daphne

Information on Harbiye:

<http://www.gizlicennetler.com/gizlicennet.asp?gc=b774e53a5ac46c37fd68a704bed9bdfd&sayfa=6>

Information on Antakya:

<http://www.mersina.com/Turkey/Mediterranean/Hatay/index.html>

<http://www.felsefeekibi.com/mitoloji/hatay.html>

Information on the Seleucid Empire of Alexander the Great:

http://en.wikipedia.org/wiki/Seleucid_Empire

For Project 2:

An example of Karagöz-Hacivat shadow theatre by Hasan Hüseyin Karabağ:

<http://www.youtube.com/watch?v=hKQ4GRq8cyA&feature=related>

Information on shadow theatre:

<http://www.karagoz.net/>

<http://www.karagozevi.com/>

<http://www.allaboutturkey.com/karagoz.htm>

An interview with Emin Şenyer on Turkish shadow theatre:

<http://www.mimarizm.com/isdisi/Makale.aspx?id=546&sid=544>

For Project 3:

Information on Fuzuli:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Fuz%C3%BB%C3%AE>

Information on the story of Leyla and Mecnun:

http://en.wikipedia.org/wiki/Layla_and_Mainun

4) DEĞERLENDİRME/EVALUATION

Biresysel veya Grup Değerlendirme Ölçütleri: 1. Proje- Hikaye Anlatımı

YAPISAL UNSURLAR		Geliştirmeli	Orta düzeyde	İyi	Çok iyi
1.	Devrik cümlelerin düzgün kullanımı				
2.	Uygun kelime seçimi				
3.	Tasvir ve betimlemelere yer verilmesi				
GÖRSEL VE İŞİTSEL UNSURLAR					
1.	Ses tonu				
2.	Kelime vurgusu ve tonlama				
3.	Karakterlerle bütünleşme				
4.	Beden dilinin kullanımı				
DİĞER UNSURLAR					
1.	Zamanlama				
2.	Beden dilinin kullanımı				
3.	Dinleyici ile iletişim				

Biresysel veya Grup Değerlendirme Ölçütleri: 2. Proje- Gölge oyunu gösterisi

KRİTERLER	Geliştirmeli	Orta düzeyde	İyi	Çok iyi
-----------	--------------	--------------	-----	---------

1.	Oyunun gölge oyunu unsurları taşıması				
2.	Gölge oyununun her bölümünü içermesi				
3.	Doğaçlamaya yer verme				
4.	Güncel konu ve esprilere yer verme				
5.	Konuşma ve seslendirmelerde karakter özelliklerine bağlılık				
6.	Dilin doğru ve etkili biçimde kullanılması				

Biresysel veya Grup Değerlendirme Ölçütleri: 3. Proje- Makale yazımı

ALDIĞI PUAN	PUAN ARALIĞI	KRİTERLER	GERİBİLDİRİM
İÇERİK			
	Çok iyi 30-27	konuya hakim, ana düşünceyi destekleyen cümleler kullanmış, konuyla alakalı özgün örnekler vermiş	
	iyi 26-22	Konu hakkında bilgisi var Ana düşünceyi destekleyen fakat sınırlı cümleler kullanmış Konuyla alakalı fakat detaysız örnekler vermiş	
	Orta 21-17	Konu hakkında bilgisi yetersiz Ana düşünce yeterince desteklenmemiş Konuyu yeterince geliştirmemiş	
	Yetersiz 16-13	Konu hakkında bilgisi yok Konuyla alakasız örnekler kullanmış veya örneklerle argümanlarla ana düşünceyi desteklememiş	
ORGANİZASYON			
	Çok iyi 20-18	Anlatımı açık, duru ve etkileyici düşünceleri tutarlı ve mantıklı Organizasyonu akıcı ve özlü	
	iyi 17-14	Düşünceleri bazen tutarsız Anlatımı yeterince akıcı değil Organizasyonu mantıklı fakat yer yer kopuk	
	Orta 13-10	Anlatımı özensiz ve karışık Düşünceleri iyi ifade edilmemiş ve kafa karıştırıcı Organizasyonu yetersiz	
	Yetersiz 9-7	Düşüncelerini ifade edememiş Anlatımı kapalı Organizasyon yok	
KELİME BİLGİSİ VE DİL KULLANIMI			

	Çok iyi 20-18	kelime seçimi ve kullanımı etkili kültürel ifadeler doğru ve yerinde kullanılmış kullanılan kelimeler beklenen seviyeye uygun	
	iyi 17-14	Kelime seçimi ve kullanımı iyi düzeyde Kültürel ifadelerin ve kelimelerin kullanımında ufak hatalar var fakat anlam anlaşılabilir. Yeterli sayıda beklenen seviyede kelime kullanmış	
	Orta 13-10	Kelime seçimi ve kullanımı orta düzeyde Kültürel ifadelerin ve kelimelerin kullanımında sık sık hatalar yapmış beklenen seviyede kelime kullanımı yetersiz	
	Yetersiz 9-7	Kelime seçimi ve kullanımı yetersiz düzeyde Kültürel ifadeler ve kelimeler kullanmamış beklenen seviyede kelime kullanmamış	
DİLBİLGİSİ			
	Çok iyi 25-22	Etkili, girift cümleler kullanmış Zaman, tekil-çoğul, özne-yüklem, etken- edilgen, belirteçler, vb uyumlarında birkaç hata var	
	iyi 21-18	Etkili fakat basit cümleler kullanmış. Zaman, tekil-çoğul, özne-yüklem, etken- edilgen, belirteçler, vb uyumlarında hataları var fakat anlam kaymasına sebep olmuyor.	
	Orta 17-11	Cümle kuruluşlarında hatalar yapmış. Zaman, tekil-çoğul, özne-yüklem, etken- edilgen, belirteçler, vb uyumlarında çok fazla hataları varç ve bu hatalar anlam kaymasına sebep oluyor.	
	Yetersiz 10-5	Cümleler bozuk. Anlam ve tartışılan fikirler anlaşılmıyor.	
İMLA VE NOKTALAMA			
	Çok iyi 5	imla ve noktalama işaretlerinde çok az hata var	
	iyi 4	imla ve noktalama işaretlerinde birkaç hata var fakat anlam kaymasına sebep olmamış.	
	Orta 3	imla ve noktalama işaretlerinde hatalar var. bu hatalar anlam kaymasına sebep oluyor.	
	Yetersiz 2	imla ve noktalama işaretlerinde çok fazla hatalar var. anlam karışık ve anlaşılmıyor.	

5) YARDIMCI TEMALAR/FOLLOW-UP

You can choose a city in your country and investigate its history and nature, and then find a myth that has been told about people who lived there. Try to translate the story into Turkish and share it with your friends.

Similarly, you can focus on another city in Turkey and investigate its history and share it with your classmates through a presentation with visuals.

6) MÜZİK/MUSIC

Listen to the song “Leyla” by Rafet El Roman.

<http://www.youtube.com/watch?v=MJT8u2HHQM>

LEYLA by Rafet El Roman

Yine mi bela yine mi bela
Nedir çektiğimiz
Bize bu ceza bize bu ceza
Ağır ey Tanrım
Bize de bir şans bize de bir şans
Tanı ey kaderim
Fazla yaşamam fazla yaşamam
Ah şu gençliğim...
Leyla... Leyla
Uyusam dizlerinde dalsam rüyalara
Sen gideli Leylam karardı dünyam
Hiç yaşamadım bir şey anlamadım
Sen gideli Leylam karardı dünyam
Hiç yaşamadım bir şey anlamadım
Leyla... Leyla
Sarılısam sana canım dalsam rüyalara
Leyla... Leyla
Uyusam dizlerinde dalsam rüyalara
Sana gelemem seni sevemem
Soramıyorum seni
Bizi bu yöre bizi bu töre
Bir araya getirmez
Sana da yazık bana da yazık
Yazık her şeye
Bu kara bela bu kara ceza
Nedir çektiğimiz
Leyla... Leyla
Uyusam dizlerinde dalsam rüyalara
Leyla... Leyla
Sarılısam sana canım dalsam rüyalara
Sen gideli Leylam karardı dünyam
Hiç yaşamadım bir şey anlamadım
Sen gideli Leylam karardı dünyam
Hiç yaşamadım bir şey anlamadım
Leyla... Leyla

Uyusam dizlerinde dalsam rüyalara
Leyla... Leyla
Sarılısam sana canım dalsam rüyalara

7) KAYNAKÇA/BIBLIOGRAPHY

Hacieminoğlu, N. (1972). Fuzuli. İstanbul: Toker Yayınları
Nesin, A. (1972). Leyla ile Mecnun. Ankara: Bilgi basımevi.
Pala, İ. (1999). Leyla ile Mecnun. İstanbul: Kapı yayınları.
Yesigil, N. (1963). Fuzuli : hayatı, sanatı, şiirleri. İstanbul: Varlık Yayınevi.

8) SUNUMLAR/POWERPOINT PRESENTATIONS

Presentation (**Tipler**): This presentation gives detailed information about the characters that appear in a shadow theatre, including Karagöz, Hacivat, and others. You can find pictures of these characters along with an explanation of each's personality. This presentation can be used for the second project while preparing for performing a shadow theatre.

9) YARDIMCI KONUŞMA KALIPLARI/PRE-ORAL ACTIVITY SHEET

Useful phrases from shadow theatre "Aptal Bekçi" that can be used while acting:

Allah versin: This phrase is usually told to people who beg for money on the streets. It means "Ask God for it"

Ah bana bir eğlence medet: This is a traditional phrase in shadow theatre. Hacivat says it to Karagöz while calling him.

Akşamı şeriflerin hayır olsun: an old-fashioned way of saying "Good evening"

Ağzından çıkanı hiç kulağın duymuyor: an idiom meaning "you don't know what you are talking about"

Fenalık geçirmek: to faint

Aklına bir şeytanlık gelmek: to think about something evil.

Useful Phrases to use when explaining characters:

-Hacivat karakteri biraz çıkarıcı çünkü... (The character Hacivat is a little manipulative because...)

-Karagöz Hacivatla kavga ediyor çünkü... (Karagöz fights with Hacivat because...)

-Gölge oyununun sevilmesinin sebepleri.... (The reasons why shadow theatre is popular are...)

- Karakterlerin kişilikleri ile ilgili ince detaylar... (Some of the intricate details about the personalities of characters are...)

EK/Appendix A

Story Of Daphne

Şafak tarıçası güzel Avrora açınca rengarenk kanatlarını büyülü bir ışık sardı doğunun her yanını. Ve Silpius Dağının tepelerinde bahar esintilerini getiren çiçekli bulutlar irkildi aşk dilekleri gibi masum genç kızların yüreklerinde. Ve şafak tarıçası Avrora yaşamı uyandırmak için doğanın bağrında, gümüş

arabasıyla yeryüzünün etrafını dolaştı. Ve rengarenk kanatlarıyla güneşe doğuş kapılarını açtı. Selamladı onu Dardanel kıyılarında oynayan dalgalar. Altın yaldızlı kadehini doldurdu gece aşka dair. Ebedi şarkılarını mırıldandı Dafne şelalesi.

Ve kutsal ormanda avlanan tanrı Apollon görür görmez Su Perisi Dafne'yi Afrodit'in aşk oku saplandı yüreğine. Apollon'un yüreği tutuştu. Dafne kutsal ormanda koştu. Ve tam dokunacaktı Apollon'un eli Dafne'nin eline haykırdı su perisi "Ey yer, yarıl da beni yut. Şu güzelliğimi al ve yahut" Sonunda acıdı yer tanrısı ona ve dönüştürdü kokulu dafne ağacına. Dafne'nin göz yaşları şelale gibi aktı. Apollon üzgün ağaca baktı. Ve yapraklarından taç yaptı başına.

Antakya. Tarihin silinmeyen izi. İnsanlığın ilk yerleşim yerlerinden biri dünyada. Cilalı taş devriyle başlayan uygarlığın, renklerin, kültürlerin saentezi. Diğer adıyla doğunun kraliçesi ya da. Prototibrizler bilinen en eski yerlileri. Üç bin yıllarının ilk yarısında İsa'dan önce yörede egemen oluyor Akad askerleri. Ve aradan bin yıl daha geçince yerleşecek Amik ovasına Subarlar onyedinci yüzyılda milattan önce Hititler gelene kadar. Ve 841 yılında doğmadan İsa Asurlar geçecek yerlerine. Belki üçyüz seneden de kısa Asurlar da bırakacak Amik ovasını Pers Kralı Daryus'un askerlerine. Fakat göremeyecek İsos'ta Daryus istediği düşleri. Makedonya'da ikinci Philip ölünce Persler'in zor olacak işleri.

İşte bu sırada, bir kız büyüdü Makedonya'da güzeller güzeli. Adı Laudis. Bir gün uykusunda kendinden geçmişti. Aşk delisi tanrı Apollon girmişti rüyasına. Hem erkek bir çocuk hediye etmişti ve anker işaretli yüzük takmıştı parmağına. Aşık oldu Laudis. Yiğit Antiohus'u eş seçti. Ve bir çocuk doğurunca rüyası gerçekleşti. Antiohus da muradına erdi ve mutlu çocuğuna Seleucus adını verdi. Büyüyünce Seleucus zorlu bir savaşçı olmuştu ve dünyayı fethetmek için İskender'le yola koyulmuştu. Büyük Anadolu'yu geçerek boydan boya İsos'ta Pers ordusunu yendiler ve tanrılar kenti Dafne'ye gelip doyaya eğlendiler. Dafne şelalesinin suyu annesinin sütünden tatlı gelmişti İskender'e. Ebediyete kadar korunsun diye vasiyet bırakmıştı kenti yönetenlere. Mısır'da kördüğümü **çözdükten sonra** İskender Hint seferinde ölünce genç yaşta Seleucus, Antigonus ve Batlimus kafa kafaya verip düşündüler ilk başta. Ama kimse kabul etmedi ötekinin hükümdarlığını. İş inada **binince** çizmeyi aştılar. Ve kendi aralarında İskender'in mülkünü paylaştılar. Mısır'ı Batlimus aldı. Makedonya'yı ve küçük Asya'yı Antigonus, Seleucus'a Pers ve Babil ülkesi kaldı. Ama İskender'in mülkü dar geldi üç adama. Önce Seleucus Antigonus'u yendi. Sonra da Batlimus Mısır için boşuna direndi.

Seleucus kurmak için mülkünün başkentini tırmandı Kasius dağının tepesine ve adaklar sundu tanrılar tanrısı Zeus'un mabedine. O anda bir kartal havalanmıştı ve kaptığı adağın etini Akdeniz sahiline bırakmıştı. Böylece anlamıştı Seleucus Zeus'un işaretini. Hemen oraya kurdu Selevkia Piera'yı. Yani güneş batmayan ülkesinin ilk başkentini. Ve şükran için tanrılar tanrısına önce Dor Mabedi kurulmuştu Akdeniz'in karşısına. Musa Dağı'nın eteklerine oturtulmuştu. Şimdi koparılmış mermer heykellerin başları, talan edilmiş dağ, dört bir tarafa saçılmış mabedin taşları.

EK/Appendix B

KARAGÖZ-HACİVAT GÖLGE OYUNU*

By Emin Şenyer

1. Bölüm: Gölge oyunu ve özellikleri

Geleneksel kültürümüzün ortaoyunu ve meddah ile birlikte en önemli köşe taşlarından biri olan gölge oyunumuz Karagöz-Hacivat oyunları günümüzden yüz yıllarca önce ortaya çıkmış, insanları eğlendirirken düşündürmüş, zaman zaman toplumsal bilinç oluşmasında öncü bir rol oynamıştır. Gölge oyunlarının ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı hakkında kesin bilgi olmamakla birlikte Asya kökenli olduğu bilinmektedir.

Karagöz perdesi 180 cm X 100 cm ebadındadır ancak bu oran oyunun yapısına göre değişebilir. Perdenin alt tarafında 'peş tahtası' denilen bir tezgah bulunur. Perdeyi aydınlatan ışık kaynağı ve oyunda kullanılacak tasvir, nâreke, tef gibi eşyalar bu tezgahın üzerinde bulunur. Ayrıca, zaman zaman perdede aynı anda ikiden daha fazla tasvir kullanıldığı zamanlarda hareketsiz duran tasvirlerin sopalarının takıldığı Y şeklinde, hayal ağacı denilen sopalar takılır. Karagöz ile Hacivat oynatan usta konuşan tasvirleri iki eliyle idare ettiği zamanlarda diğer tasvirlerin perdeye yapışık halde durmalarını hayal ağacı sağlar.

Karagöz ile Hacivat oyununu "hayali" adı verilen tek kişi oynatır. Hayâlî sıfatı, bir usta yanında uzun yıllar yardaklık (yardımcılık, çıraklık) yapmış ve hakkıyla karagöz hacivat oynatabilecek kıvama gelmiş kişilere ustası tarafından verilir. Karagöz ustası tasvirlerini kök boya kullanarak deriden yapar ve tüm tiplmeleri farklı ses tonu ve farklı şive ile seslendirir, (kadın sesleri de dahil olmak üzere). İyi bir Hayali iyi şarkı söyleyebilmelidir. İyi şarkı söylemekten kasıt bir şarkıcı gibi söylemek değildir. Şarkıyı "usûl" içinde kalarak karikatürize etmesi gerektiği gibi şarkıyı söylerken hangi tiplleme için söylüyorsa onun ses tonunu ve lehçesini de kullanmak zorundadır. Çünkü perdede o şarkıyı söyleyen aslında perdeye gelen tiplmedir. Karagöz oyunlarında, oyuna giren her tiplleme kendi karakteristiğine uygun bir şarkı eşliğinde perdeye gelir.

Hayali'nin yardımcısına yardak adı verilir. Yardak tef çalıp rol sırası gelen tasvirleri hayâlîye vermekten başka gerekirse şarkı da söyler.

Karagöz oyunlarının temel yapısı doğaçlamadır. Karagöz oyununda batı tarzı tiyatro eserlerinde olduğu gibi yazılı bir metin geleneğinden bahsetmek olanaksızdır. Ancak Tanzimat'tan sonra batı tiyatrosunun etkisiyle oyunlar yazıya geçirilmiştir. Günümüzde var olan oyun metinlerinin hepsi Tanzimat sonrası döneme aittir. Hayali, tiyatroyu yazılı metne bağlı olmadan oynatmasına rağmen tam anlamıyla serbest, bir kurgusu olmayan oyunlar oynatmaz. Hayali, oynatacağı oyunun genel akışını bilir ancak içeriğini mümkün olduğunca güncel motiflerle doldurur.

Karagöz sadece bir çocuk oyunu değildir. Çocuklara yönelik olanların da bulunmasıyla birlikte yetişkinlere oynatılan oyunlar daha fazladır. Bazı oyunlar Karagöz ile Hacivat'ın bir iş yapması üzerine kurulmuştur, Salıncak oyunu , Aşçılık oyunu , Kayık oyunu gibi. Bazı oyunlar Karagöz'ün istenmediği yerlere girmeye çalışması üzerinedir. Bahçe oyunu , Hamam oyunu , Aptal bekçi oyunu gibi. Bazıları ise halk efsanelerine dayanır. Ferhat ile Şirin oyunu , Leyla ile Mecnun oyunu, Tahir ile Zühre oyunu gibi.

Esnek yapısı itibarıyla doğaçlamaya ve güncel olayların işlenmesine son derece açık olan Karagöz perdesi, zamanının en önemli toplumsal yergi vasıtasıydı. Halkın beğenmediği hükümet kararlarını eleştirdiği ve kamuoyunu temsil ettiği dönemler vardır. Osmanlı'nın son dönemlerinde Karagöz sanatçıları devletin ileri gelenlerinden bazılarının hırsızlığını, rüşvetçiliğini vs. perdede canlandırdıkları için bu taşlamalar çok keskin bulunmuş, oyunlar yasaklanmış, devlet ileri gelenlerinin perdeye yansıtılmaları ağır cezalara bağlanmış, bu yasaklamalardan sonra Karagöz sıradan, kaba saba bir güldürü durumuna düşmüştür.

2. Bölüm: Karagöz Oyunlarının Bölümleri

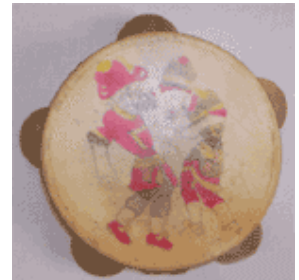
Karagöz oyunları dört bölümden oluşur.

1)Mukaddime (Giriş)

Oyundan önce perdenin ortasına konan göstermelik, nâreke (kemiştan yapılmış bir çeşit düdük - soldaki resim) zırlıtısı ve tef velvelesi ile kaldırılır. Göstermelik oyun hakkında fikir veren bir tasvir olabileceği gibi oyun ile ilgisiz bir tasvir de olabilir. Göstermelik konmasının amacı seyircinin oyuna odaklanmasını sağlamak ve

Emin Şenyer performing a shadow theatre

Musical instrument "zil"

oyunun başladığını belirtmektir. Göstermelik kaldırıldıktan sonra Hacivat şarkısını söyleyerek seyirciye göre sol taraftan perdeye gelir. Şarkısını bitirdikten sonra perde gazelini (bir nazım türü) okur, perde gazeli de bittikten sonra seyirciyi selamlar ve Karagöz'ü perdeye getirebilmek için tegannî'ye (tegannî kelimesi makam ile şarkı söyleme anlamına gelir, burada Hacivat'ın bir melodi ile "ah bana bir eğlence medet" diye seslenişi tegannî olarak adlandırılır) başlar. Karagöz camdan uzanır ve Hacivat'a bağırmasını söyler, Hacivat'ın bağırmasına devam etmesi üzerine kafası kızan Karagöz aşağı atlar ve Hacivat ile kavga ederler. Hacivat kaçır, Karagöz sırtüstü yerde yatar vaziyette iken Hacivat'a söylenir. Sonunda "bir daha gel bak ben sana neler yaparım" der demez Hacivat gelir. Hacivat'ın gelmesiyle Mukaddime biter, Muhavere başlar.

2)Muhavere (Söyleşi, atışma)

Muhavere asıl oyunun konusuyla ilgili değildir. Bu bölüm Karagöz'ün yabancı sözcükleri kullanarak konuşan Hacivat'ı yanlış anlaması ya da yanlış anlar görünmesi, böylece ortaya türlü cinaslar ve nükteler çıkmasıyla sürer gider. Muhavereler her konuya açıktır, önceden bilinen bir muhaverenin içine günlük olaylar sokulabileceği gibi, günlük olayları şakacı bir dille eleştiren doğaçlama muhaverelerde olabilir. Muhavere bölümü kafası kızan Karagöz'den dayak yiyen Hacivat'ın kaçması, yalnız kalan Karagöz'ün "Sen gidersin beni buraya mıhlamazlar, pamuk ipliğiyle hiç bağlamazlar, ben de çeker gider köşe pencereme otururum bakalım burada ne oyunlar oynanır" diyerek çıkması ile sona erer.

3)Fasıl (Bir öykünün anlatıldığı asıl oyun)

Bu bölümde bildiğimiz tiyatro oyunları gibi baştan sona bir oyun oynanır. Oyunun akışına göre kendi kılık ve şiveleri ile Zenne, Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Beberuhi, Tiryaki, Frenk , gibi değişik tipler girip çıkarlar. Elbette ki başrollerde her zaman Karagöz ile Hacivat vardır. Karagöz ustası oyunun akışına göre bu tipleri azaltıp çoğaltabilir. Bazı oyunlarda Karagöz ve Hacivat'da oyunun akışına göre değişik kılıklarda perdeye gelip rollerini yaparlar. Örneğin Karagöz'ün gelin olması oyununda Karagöz gelin kılığı ile oyuna katılır, salıncak oyununda ise Karagöz tarafından tanınmamak için Hacivat kadın kılığına girer.

4)Bitiş

Fasıl bölümü sona erdikten sonra Karagöz ile Hacivat perdeye gelirler. Eğer rol gereği perdede farklı bir kıyafet ile görünüyorsa perdeden çıkıp normal kıyafetleri ile gelirler. Karagöz oyunlarının klasik bir bitişi vardır. Fasıl bölümü bittikten sonra perdeye seyirciyi eğlendirmek için şarkı veya türkü eşliğinde bir tiplene gelir. Eskiden dansöz ya da köçek çıkarmış ancak bu tiplene günümüze uyarlanarak tanınmış bir şarkıcı ya da türkücü olabilir. Eğlendirici tiplene de çıktıktan sonra Hacivat "aman Karagözüm nedir bu işler" der, karagöz ise "Kafanı kırsın geyiklerle keşişler" deyip Hacivata tokat atar. Bunun üzerine Hacivat "Yıktın perdeyi eyledin viran, varayım sahibine haber vereyim heman" der ve seyirciyi selamlayarak çıkar. Karagöz'de "her ne kadar sürç-i lisan ettikse affola, eh Hacivat bir dahaki oyunda yakan elime geçerse vay haline" der ve seyirciyi selamlayarak çıkar. Perde arkasındaki ışığın sönmesiyle oyun sona erer.

*The text is used with permission of Emin Şenyar (www.karagoz.net)

EK/Appendix C

Aptal Bekçi Oyunu

Tipler: Karagöz, Hacivat, 1. Zenne, 2. Zenne, Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Beberuhi, Eşek

Nâreke zırlıtısı ve tef velvelesi ile göstermelik kalkar, Hacivat Şarkı eşliğinde gelir.

(Şarkı, Şehnaz Sengin Semai)

Dîdem yüzüne nâzır, nâzır yüzüne dîdem

(Şarkı bittikten sonra Hacivat perde gazelini okur)

Off hay hak

Gönül verdik perdeye dost, başlayan bir gazeldir
Hüner değilse de dünyaya gelmek ne güzeldir
Ölümlüymüş dünya, neler gelmiş neler geçmiş
Hüner, geçmiş gününde görüp güldürmededir
Gülen pek az, ağlayan ne çok, Tanrıyı saymazsak
Hüner, oynayan kim, oynatan kim, bilmededir
Tanrı gölgesini eksik eylemesin duamız
Hüner, gölgede solmadan açmayı bilmededir.

Hacivat:Ah efendim ne olurdu şu dört köşe perdede bana da bir arkadaş olsa, eli temiz, yüzü temiz, sözleri tatlıııı

Karagöz:(Evin penceresinden bakarak): Hoş geldin keçi suratlı

Hacivat:Gelirse şu meydana, o söylese ben dinlesem, efendim haddim olmayarak bendeniz söylesem, bizi seyreden dostlar gülseler eğlenseler, iş ne imiş diyelim işimizi mevlam rast getiree (Hacivat musiki gazeli okur)Gelse o çeşm-i siyahım Handeler peyda olur

Karagöz:(Pencereden bakarak) Hacivat hayırdır yahu ezan mı okuyorsun

Hacivat:Ah bana bir eğlence medettttttttttttttttt

Karagöz:Allah versin allah versin hadi başka kapıya

Hacivat:Yar bana bir eğlenceeeeeee

Karagöz:Hacivat aşağıya gelirse gösteririm sana eğlenceyi

Hacivat:Yar bana bir eğlenceeeeeee (Karagöz evden atlar, Hacivat ile kavga ederler, Hacivat kaçır Karagöz yerde yatar)

Karagöz:Ahhhh amannnn, Hacivatı kaçırdım ama galiba ben de altıma kaçırdım, sen bir daha gel bak ben sana neler yapıcım Hacivat (Hacivat gelir)

Hacivat:Aman Karagözüm akşamı şeriflerin hayır olsun

Karagöz:Senin de sülaleni sansarlar boğsun (vurur)

Hacivat:Aman Karagözüm ben sana iltifat ediyorum sen ise bana vuruyorsun yazıklar olsun sana yazık

Karagöz:Hoş geldin kazık oğlu kazık (vurur)

Hacivat:Aman karagözüm ağzından çıkanı hiç kulağın duymuyor

Karagöz:A musibet adam, her akşam gelirsin kapımın önünde hay bana pancar hay bana pancar diyerek bağırırsın, hiç halimi sormazsın, başımdan geçenleri bilmezsin

Hacivat:Hayrola Karagözüm ne oldu

Karagöz:Sorma Hacivat sorma, bizim kariyla kavga ettik

Hacivat:Yaa, sebep ne peki

Karagöz:İşte efendim komşu karının kocası ona elbiseler almış da çiçekler gibi gezdirirmiş de ben ona senede bir kat elbiseyi bile çok görürmüşüm de,derken iş büyüdü karı beni kapı dışarı attı.

Hacivat: Aman Karagözüm hemen kaç.

Karagöz:Ben de öyle yaptım zaten Hacı cav cav

Hacivat:Eee, sonra

Karagöz:Evden çıkınca kahveye uğradım, bir kahve içtim, birden üzerime bir ağırlık çöktü, hamama gideyim de bir yıkanayım dedim

Hacivat:Evet karagözüm güzel düşünmüşsün, insan hamama gidince rahatlar

Karagöz:Hamama gittim, soyunup içeri girdim bir kurnanın başına oturdum, bir de baktım iki tellağın

Screen shot from Aptal Bekçi Oyunu

kolları arasında ipekli peştemallara sarılı birini getirdiler, göbek taşının üstüne bir havlu serdiler, o getirdikleri adamı yatırıp gittiler

Hacıvat:Evet Karagözüm her halde terlesin diye yatırmışlardır

Karagöz:Öyleymiş, adam biraz yattı, sonra ne oldu bilmem adam göbek taşından yuvarlanıp yere düştü

Hacıvat:Her halde adamcağız sıcaktan fenalık geçirmiştir

Karagöz:Hemen yanına gidip adama baktım, bir de ne göreyim Hacıvat adam tıpkı bana benzemiyor mu

Hacıvat:Olabilir Karagözüm insanlar çift yaratılmıştır derler

Karagöz:Birden aklıma bir şeytanlık geldi, usulca adamın belinden ipekli peştemalları çıkartıp kendi belime bağladım, benim peştemalları da onun beline bağladım, adamı ayağından çekip bir kurnanın başına bıraktım, geldim göbek taşının üstündeki havluya yattım

Hacıvat: Aman Karagöz hamamcılar seni tanırlar

Karagöz:Yahu tıpkı o adama benziyorum dedim ya

Hacıvat:Sonra?

Karagöz:Derken tellağın biri geldi, kese istemişsiniz efendim dedi, ben de hiç istifimi bozmadım başımı salladım, tellak aldı beni bir kurnanın başına götürdü, beni bir yıkadı bir yıkadı ki Hacıvat, ben ben olalı böyle temizlenmemiştim hiç, sonra beni tertemiz ipekli havlulara sarıp o adamın soyunduğu odaya götürdü, bir güzel de kuruladı, efendim sıhhatler olsun çay kahve nargile ister misiniz diye sordu, bir nargile bir de kahve söyleyip afiyetle içtim

Hacıvat:Peki Karagözüm seni hiç kimse tanımadı mı

Karagöz:Tanımadılar, getirin benim çamaşırlarımı dedim, bir bohça getirdiler bohçayı açtım, içinden ipekli çamaşırlar çıktı güzelce giyindim, ceplerini karıştırdım bir de ne göreyim Hacıvat

Hacıvat:Aman Karagöz çabuk söyle ne gördün

Karagöz:Cepler para dolu Hacıvat, paraaaaa, beni keseleyene, kurulayana, bohçayı getirene, ayakkabıları getirene, hepsine bol bol bahşış bıraktım, hepsi yerden temennalar eşliğinde “efendim Allah ömürler versin” diyerek beni uğurladılar, bir de baktım ki hamamın kapısının önünde son model bir fayton bekliyor, arabacı kapıyı açıp buyrun efendim dedi beni arabaya bindirdi.

Hacıvat:Aman Karagöz o araba da nerden çıktı

Karagöz:O beyin arabasıymış

Hacıvat:Arabacı da seni tanımadı mı

Karagöz:Dedim ya tıpkı o adama benziyorum diye

Hacıvat:Eee sonra

Karagöz:Derken Hacıvat araba güzelli bir konağın önünde durdu

Hacıvat:Kimin konağıymış Karagöz

Karagöz:O beyin konağıymış, kapılar açıldı iki uşak geldi kollarıma girdi “efendim sıhhat afiyet olsun” diyerekten beni içeri aldılar

Hacıvat:Uşaklar da seni tanımadı mı

Karagöz:Tanımadılar Hacıvat, neyse merdiven başında iki güzel kız beni uşakların elinden aldılar yukarı çıkardılar “efendim sıhhat ve afiyetler olsun inşallah” diyerek beni yukarı çıkardılar. Merdivenin başında ipekten gecelikler giymiş dünyalar güzeli bir hanım “kızlar efendimi incitmeyin yavaş çıkarın” diye kızlara çıkıştı beni kızların kolundan alarak bir odaya soktu, oda yatak odasıymış

Hacıvat:Hanım da seni tanımadı öyle mi

Karagöz:Yahu Hacıvat dedim ya sana tıpkı o adama benziyorum diye

Hacıvat:Sesinden de tanımadılar mı

Karagöz:Ben hamam yorgunuyum diye hiç sesimi çıkarmıyorum

Hacıvat:Yaaa! Sonra?

Karagöz:Hanım bana gecelikler giydirdi, “istirahat ediniz, çok yorulmuşsunuzdur” diyerek kuştüyünden yapılmış yatağa yatırdı, bir yelpaze aldı geldi başucuma oturdu yavaş yavaş yellemeye başladı, ben gözüm yarı açık yarı kapalı uyur gibi yapıyorum

Hacıvat:(ağzını şapırdatarak) Aman Karagözüm sonra?

Karagöz:Sulanma, ağzını sil tepelerim haaa

Hacıvat:Anlat Karagözüm anlat sonra ne oldu?

Karagöz:Anlatmayacağım işte

Hacıvat:(yalvarırcasına) Kuzum Karagözüm ne olur anlat sonra ne oldu?

Karagöz:Bey hamamdan geldikten sonra biraz istirahat edip kahvaltı edermiş, sofrayı hazırlamışlar hanım gelmiş beni uyandırıyor "efendim kalkar mısınız sofra hazırlandı" diyor, ben yine gözlerim yarı açık yarı kapalı uyuyorum, hanım baktı ki ben uyanmıyorum, herhalde efendinin içine baygınlık gelmiştir diyerek bir şişe lavanta getirdi yavaş yavaş yüzüme serpmeye başladı, ben yine uyanmayınca bolca dökmeye başladı, lavanta ılık ılık yüzümden aşağı doğru akmaya başladı

Hacıvat:Aman pek de kibar bir hanımmış, sen hamamdan çıktın ya soğuk lavanta seni hasta eder diye ısıtmıştır besbelli

Karagöz:Yok yahu Hacı cav cav, meğerse bir köpek gelmiş suratıma işemiyor mu

Hacıvat:Aman Karagöz köpek de nerden çıktı şimdi

Karagöz:Ben kahveye gidip kahve içince uyuyup kalmışım, rüya görmüşüm, o sırada kahvecinin köpeği gelmiş suratıma işiyor ben de rüyamda gördüğüm hanım bana lavanta döküyor sanmışım

Hacıvat:Aman Karagöz deminden beri anlattığın rüya mıydı?

Karagöz:Seni gidi muşmula suratlı adam seni, böyle şeyler gerçek olur mu hiç (vurur, Hacıvat gider) sen gidersin beni buraya mıhlamazlar pamuk ipliğiyle hiç bağlamazlar ben de çeker giderim, tavan arasında farelerle tavla atarım(gider)

(Muhavere burada biter, fasıl başlar)

Şarkı eşliğinde Zenneler gelir

(Şarkı Hicaz Curcuna)Âteşi suzan-ı firkât yaktı cism-ü cânımı

(Zenneleri Hacıvat karşılar)

Hacıvat:Vay efendim hoş geldiniz safalar getirdiniz, böyle şarkılar söyleyerek ne tarafa gidiyorsunuz

1.Zenne:Allah ömürler versin Hacıvat Çelebi, şöyle biraz gezmeye çıktık

Hacıvat:Anladım hanım kızım, evde otura otura canınız sıkıldı herhalde

1.Zenne:Ahh evimizi hiç sormayın Hacıvat çelebi, evin damı akıyor ama ev sahibi hiç aldırıyor, bir dolaşalım bakalım bir ev bulabilirsek hemen taşınacağız

Hacıvat:Aman hanım kızım iyi olacak hastanın doktor ayağına gelirmiş, benim elimin altında güzel bir ev var eğer beğenirseniz hemen size vereyim o evi, yeter ki evi beğenin sizden iyi kiracı mı bulacağım

1.Zenne:Evi görebilir miyiz Hacıvat çelebi

Hacıvat:Hay hay evladım, buyurun (eve girerler içerde konuşurlar) işte hanım kızım burası mutfak, burası yatak odası

1.Zenne:Çok güzel Hacıvat Çelebi

Hacıvat:Yukarıda da iki oda var, çok kullanışlıdır, bakınız arkada bahçesi de var

2.Zenne:Tavuk kümesi de var mı efendim

Hacıvat:Elbette var hanım kızım

1.Zenne:Pek güzelmiş efendim (perdeye gelirler) Kirası ne kadar Hacıvat Çelebi

Hacıvat:Evladım siz yabancı değilsiniz sizin için elli milyon olur

2.Zenne:Peki efendim biz bu evi tuttuk, buyurun bir aylık da peşin veriyoruz

Hacıvat:Sağolunuz evladım güle güle oturunuz (gider)

2.Zenne:Biz de gidip evi temizleyelim bari (giderler)

Şarkı eşliğinde Tuzsuz Deli Bekir gelir

(Şarkı Hicaz Düyek) Külhanbeylik omuzdaşlar bize pek şandır

Tuzsuz:(Nâra atar) Eyy gidii felekkkk, eyyy gidii felekkk beeeeeeee

Karagöz:(pencereden bakarak) Hey gidi dümbelekk bee, bu da kim yahuu

Tuzsuz:Bana bak öyle tepeden konuşma erkeksen aşağı gel de boyunu görelimmm

Karagöz:(gelir) Ne var be ne bağırsın ayağına basılmış ayılar gibi?
Tuzsuz:Eyytt beeee, bana bak breee sen beni tanır mısın, bana adıyla sanıyla Tuzsuz Deli Bekir derler
Karagöz:Senin tatsız tuzsuz olduğun belli zaten
Tuzsuz:Bana bak var mısın benimle bir güreşe bakalım haaa
Karagöz:Seninle değil, senden daha kabadayı pehlivan varsa o gelsin onunla güreşirim ben
Tuzsuz:Bana bak yere bir mendil ser bakalım
Karagöz:Ne olacak mendil
Tuzsuz:ben şimdi bir vuruşta senin kelleni kesicem, kellen yere düşüp toz olmasın diye, eğğ bakalım başınıuuuu yere
Karagöz:Sen beni biraz bekle bakalım burda(Karagöz eve gidip bir sopa alır, sopayı arkasına saklayıp perdeye gelir) Bana bak Tuzsuz, başımı nasıl eğecektim bennn?
Tuzsuz:(Başını aşağı eğerek) İşte böyle
Karagöz:(sopayı Tuzsuz'un kafasına indirir) Al sanaaa
Tuzsuz:Aman bree kelleyi kırdınn
Karagöz:Kırarım ben, sana Tuzsuz Deli Bekir derlerse bana da Karagöz pehlivan derler
Tuzsuz:helel sana bee, ben kendimi kabadayı sanırdım meğer sen benden daha kabadayı imişsin
Karagöz:Elbettee öyleyim
Tuzsuz:Sen hakikaten kabadayı bir adama benziyorsun, bana bak ben seni bu mahalleye bekçi yapıyorum tamam mı,
Karagöz:Olur Tuzsuz efendi olurr,
Tuzsuz:Yalnız şu karşıdaki eve yeni taşınan zennelere dikkat et, yabancılar girmesin haydi eyvallah (gider)
Karagöz:(eve gider başına bir külah takıp perdeye gelir) haydi bekçi vereliimmmm, peynirli, kıymalı, sade bekçiiiiiii
Zenne:(içerden) Aaa gündüz vakti de bekçi dolaştığını bu mahallede gördüm ayoll
Şarkı söyleyerek Çelebi gelir
Şarkı Nihavend İstanbul Türküsü) Üsküdüre gider iken aldı da bir yağmur
Zenne:(perdeye gelerek) Vay beyim böyle şarkılar söyleyerek nereden gelirsiniz, nerelere gidersiniz
Çelebi:Nereye olacak, sizi aramaktan ayaklarıma kara sular indi, evden ayrılmışsınız
Zenne:Evet efendim çıktım, buraya taşındım, yeni evimiz çok güzel
Çelebi:Müsaade ederseniz görmek isterim efendim
Karagöz:(pencereden) Ooo burada pazarlık başlamış
Zenne:Tabii efendim ama buralarda bir bekçi dolaşiyor siz yarım saat sonra gelin olmaz mı bekçi anlamasın, hem aramızda bir parola belirleyelim, siz parolayı söyleyince ben kapıyı açarım içeri girersiniz
Çelebi:Çok iyi olur
Karagöz:Hem de parolalı haa
Zenne:Siz kapıyı çalınca ben size parola derim siz de lofça çivisi dersiniz, kapıyı açarım
Karagöz:Parola çiviymiş anladım
Çelebi:Allahısmarladık efendim (gider)
Zenne:Güle güle efendim uğurlar olsun
Karagöz:(gelip zennelerin kapısını çalarak) Açın ben geldim
Zenne:(içerden) Parola?
Karagöz:Çivi
Zenne:Ne çivisi
Karagöz:(Kendi kendine) Çivinin adını anlamadım ki yahu.. Şeyyyy hanım çivi işte yahuu
Zenne:Çivi anladık ama ne çivisi
Karagöz:Temel çivisi
Zenne:Değil
Karagöz:Döşeme çivisi

Zenne:Değil
Karagöz:Nal çivisi
Zenne:Değil
Karagöz:Ayakkabı çivisi
Zenne:O da değil
Karagöz:Canım işte çivilerin birisi
Zenne:Tamam ama adı ne
Karagöz:Ölünün körü çivisi (gider, yavaşça çelebi gelir)
Çelebi:(kendi kendine) Buralarda kimseler yok galiba (kapıyı çalar)
Zenne:(içerden) Kim o
Çelebi:Çivi
Karagöz:(pencereden bakarak) Oo çivici başı gelmiş
Zenne:(içerden) Ne çivisi
Çelebi:Lofça çivisi
Zenne:Buyrun efendim buyrunnn (kapıyı açar)
Karagöz:(pencereden) Tüh lofça çivisi imişş (perdeye iner, zennelerin kapısını vurur)
Zenne:(içerden) Kim oo
Karagöz:Çivi
Zenne:Ne çivisi
Karagöz:Lofça çivisi
Zenne:Buyrun içeri
Karagöz:(içeri girer) Ooo maşallahh sofrada kurulmuş
Çelebi:(içerden)Hoş geldin bekçi baba
Karagöz:(içerden)Hoş bulduk çivicibaşı
Zenne:(içerden)Ne içersiniz bekçi baba rakı şarap likör vermut?
Karagöz:(içerden)Rakı var mı rakı
Zenne:(içerden)Var efendim buyrun
Karagöz:(içerden)Ohhh yarasınnn
Zenne:(içerden) Mezelerden de buyrun efendim
Çelebi:(içerden)Yavaş iç bekçi baba sarhoş olursun
Karagöz:(içerden)Sen karışma, ohh yarasınn (içer sarhoş olur, bu sırada Tuzsuz Deli Bekir perdeye gelir)
Tuzsuz:(Nâra atarak) Eyy gidi felekk beee, nerde o bekçi olacak adam beeee
Zenne:(içerden) Aman kaçın Tuzsuz geldi
Çelebi:(içerden)Nereye kaçalım
Zenne:(içerden) Arka kapıdan kaçın
Karagöz:(içerden) Ya ben nereye kaçayım
Zenne:(içerden)Sen de bahçeye saklan
Karagöz:(içerden) Olur ben de bahçedeki kümese gireyim (kümese girer içerden tavuk horoz sesleri gelir) ötme kerata keser dolmanı yaparım haa
Tuzsuz:(içerden) Ooo rakı sofrası da hazırmış
Zenne:(içerden)Sizin için hazırladım efendim
Tuzsuz:Mezeler fiyakalı ama piliç kızartması yok
Zenne:(içerden) Şimdi kümesten bir tane alıp keserim efendim
Tuzsuz:(içerden) Olmaz ben gider keser getiririm bir tane
Karagöz:(içerden) Eyvah Tuzsuz kümese geliyor galiba (Tuzsuz kümese girer karagözü görür)

Emin Şenyer performing a shadow theatre

Tuzsuz:(içerden)Vay bekçi baba senin burda işin ne
Karagöz:(içerden)Tavuklara hırsız dadanmış da onu bekliyordum
Tuzsuz:(içerden) Aferin bekçi baba sen git artık ben hakkından gelirim o hırsızın
Karagöz:(perdeye gelir) Ohh yarabbi şükür kurtuldum Tuzsuzun elinden
Zenne:(içerden)Tuzsuz gel efendim ben şimdi pilici kızartır getiririm
Tuzsuz:(içerden) Hele bir tane daha doldur bakayım şu rakıdan
Zenne:(içerden) Buyrun efendim
Karagöz:Bu iş böyle olmaz bu Tuzsuzu kapı dışarı etmeli (gider beberuhileri toplar kendi de bir eşeğin üzerine biner gelir) bana bakın beberuhiler bu eve tatsız tuzsuz bir adam girdi bunu yakalayıp kapı dışarı atıcaz tamam mı
Beberuhiler:(hep bir ağızdan) Sen merak etme Karagöz biz arkadayız
Karagöz:Ama bana bakın adam hem sarhoş hem de bıçaklı
Beberuhiler:Sen merak etme Karagöz biz sarhoştan da bıçaktan da korkmayız
Karagöz:Hadi bakalım göreyim sizi, ben şimdi Tuzsuzu dışarı çağıracağım
Beberuhiler:Çağır gelsin biz ona yapacağımızı biliriz
Karagöz:(eve doğru bağırarak) Hey bana bak Tatsız tuzsuz herif senin bu evde işin ne çık bakayım dışarı (beberuhilere dönerek) bana bakın hazır mısınız herif geliyor
Beberuhiler:Hazırız gelsin
Karagöz:Bana bak Tuzsuz erkeksen dışarı çık
Tuzsuz:(dışarı çıkar) Eyyytt bee kim o eşeğin üstünde bağırın
Karagöz:Mahalle bekçisi (bu sırada beberuhiler kaçar)
Tuzsuz:Ne istiyorsun bee
Karagöz:Biz mahalleliler seni bu evden çıkarmaya geldik (arkasına bakar ki beberuhiler gitmiştir) Ee şey yani Tuzsuz sana bir eşek getirdim belki binersin diye
Tuzsuz:Hani beni evden atacaktınız bee
Karagöz:Yok yahu şaka yaptım ben sana
Tuzsuz:Ben eşek meşek istemem defol
Karagöz:Gel bakalım eşek efendi biz gidelim
Tuzsuz:(evdeki zenneler hitaben) Bana bak güzelim ben şimdi meyhaneye gidiyorum yarın akşam yine gelirim hadi eyvallah (gider, hacıvat ve karagöz perdeye gelirler)
Hacıvat:Aman karagözüm nedir bu işler
Karagöz:kafanı kırsın geyiklerle keşişler
Hacıvat:Yıktın perdeyi eyledin viran varayım sahibine haber veryim hemann
Karagöz:Burada oyunumuz erdi sona her ne kadar sürç-i lisan ettikse affola kalın sağlıcakla.
(Işık söner oyun biter)

*Karagözün aptal bekçi oyunu Mehmet Muhittin Sevilen (Hayali Küçük Ali) tarafından yazılan Milli Eğitim basımevi tarafından 1969 yılında basılan KARAGÖZ adlı kitaptan alınmıştır.

Figure xx: A depiction of the story; Leyla and Mecnun

EK/Appendix D

Story of Leyla and Mecnun:

Zengin bir ailenin tek oğlu olan Kays on yaşına gelince okula başlar ve orada Leyla'yla karşılaşır. Güzeller güzeli Leyla ve Kays birbirlerini görür görmez aşık olurlar. Bu aşk öyle büyüktür ki beraberken kaş-göz işaretiyle bile duygularını anlatabilirler. Sürekli beraberdirlir. Aşkları gizli kalmaz ve ailelerinin de kulağına gider. Leyla'nın annesi dedikoduları duyunca çok öfkelenir. Leyla'nın adının kötüye çıkmasını istemez. Ve onu okuldan alır.

Ertesi gün okulda Leyla'yı göremeyince Kays deliye döner. Okulu bırakarak başıboş dolaşmaya başlar ve en sonunda çöllere düşer. O günden sonra Kays, Mecnun, yani deli olarak anılır. Leyla'ya şiirler söyleyerek çöllerde dolaşır.

"Leyla olmazsa yokum, Leyla varsa ben vardım. Leyla benden kaçtıkça Leyla'ya daha vardım.
Ben beni bulmak için çöle vurdum kendimi. Yolun gösterir diye her rüzgara uyardım.
İçimin yangınına su diye koştum çöle, çöle varıp çöl oldum çığlık çığlık yakardım.
Boşuna bu çığlığım ben benden kurtulamam. Bana benden başkası kimse edemez yardım.
Damlayan su mermeri zamanla elbet oyar. Göz yaşımıla adını sert bağırma oyardım.
Sarıl kollarım sarıl sarıl kendi kendine, leyla bende oldukça ben kendimi sarardım."
(Türkçeleştiren: Nazım Hikmet) p. 15

Bir gün arkadaşları Mecnun'u biraz dolaşması için kırlara götürürler. Tesadüfen Leyla da o sırada arkadaşlarıyla oradadır. Birbirlerini görünce sevinç ve şaşkınlıktan düşüp bayılırlar. Leyla'nın arkadaşları annesinin kulağına gitmesin diye Leyla'yı ayıltıp zorla oradan götürürler. Uyandığında Leyla'nın gittiğini gören Mecnun perişan olur ve çöllere geri döner.

Mecnun'un haline çok üzülen arkadaşları durumunu babasına haber verirler. Babası hemen onu eve getirmek için yanına gider ama Mecnun babasını tanımaz. Onun kendinde olmadığını anlayan babası Leyla'nın evlerinde olduğu ve kendisini beklediği yalanını söyleyerek Mecnun'u eve getirir. Babası

oğlunun gözünün Leyla'dan başkasını görmediğini anlayınca Leyla'yı istemeye karar verir. Fakat Leyla'nın babası Mecnun'un deli olduğunu, ancak iyileşirse bu evliliğin mümkün olabileceğini söyleyerek teklifi reddeder. Mecnun babasına "hiç aşk hastası iyileşir mi?" diyerek bunun mümkün olmadığını anlatır. Babası son çare olarak oğlunu Kabe'ye iyileşmesi için dua etmeye götürür. Ancak orada Mecnun aşk derdinden kurtulmak için dua edeceği yerde şöyle yalvarır:

1. Ya Rab bela-yı aşk ile kıl aşına meni
Bir dem bela-yı ışkdan itme cida meni
2. Az eyleme inayetini ehl-i derdden
Yani ki çoh belalara kıl mbtela meni
3. Oldukça men götürme beladan iradetüm
Men isterem belanı çü ister bela meni
4. Temkinimi bela-yı muhabbette kılma süst
Ta dost ta'n idüp dimeye bi-vefa meni
5. Gidükçe hüsnin eyle ziyade nigarumun
Geldükçe derdine beter it mübtela meni
6. Men handan u mülazemet-i itibar u cah
Kıl kabil-i saadet-i fakr u fena meni
7. Eyle zaif kıl tenümi fûrkatinde kim
Vaslına mümkün ola yetürmek saba meni

(Türkçesi: 1. Ya rabbim, beni aşk belası ile arkadaş et. Bir an bile beni aşk belasından ayrı bırakma. 2. Dertlilerden yardımını esirgeme. Yani beni çok belalara düşür. 3. Beni beladan hiç ayırma. Çünkü ben belayı istediğim gibi bela da beni ister. 4. Aşk belası karşısında mukavemetimi zayıflatma ki, sevgili beni vefasız diyerek ayıplamasın. 5. Mümkün olduğu kadar sevgilimin güzelliğini arttır, beni de iyice aşk belasına düşür. 6. Ben neşe, mevki ve itibar istemiyorum. Beni fakirlik ve yokluk ile mesut olur hale getir. 7. Vücudumu sevgiliden ayrı iken öyle zayıf hale getir ki, saba rüzgarı beni sevgiliye kavuşturabilsin.)

Türkçeleştiren: Necmettin Hacıeminoğlu. p. 182

Mecnun'un duası kabul olur ve çöllere geri döner. Mecnun'un şiirleri dilden dile dolaşır meclislerde söylenir. Nevfel adlı bir yiğit bu şiirlerden birini duyar ve çok etkilenir. Mecnun'a yardım etmek ister ve Leyla'nın babasına bir mektup yazarak kızını Mecnun'la evlendirmesini yoksa kendisinin zorla alacağını haber verir. Leyla'nın babası razı olmayınca Nevfel'in adamlarıyla Leyla'nın babasının kabilesi arasında çetin bir savaş başlar. Mecnun, bu savaşta Leyla'nın babasının kaybetmemesi için dua eder ve Nevfel savaşı bir türlü kazanamaz. Mecnun'un duasını duyan Nevfel Leyla'yı zorla almaktan vazgeçer. Mecnunu kendi haline bırakır.

Bu arada Leyla'da Mecnun'un aşkıyla ağlamaktadır. Ailesi onu belki derdini unuttur diye İbniselman adında soylu bir adamla evlendirmeye karar verirler. Leyla karşı çıksa da ailesine lafını dinletemez. Evliliklerinin ilk gecesinde Leyla İbniselman'a "Ben okula gittiğim sıralarda bana bir peri göründü ve 'eğer adem oğlu ile evlenirsen seni de onu da öldürürüm' dedi. Bir müddet sabret yoksa o ikimizi de öldürecek." diyerek yalan söyler ve onu kendinden uzaklaştırır.

Mecnun arkadaşı Zeyd'ten Leyla'nın evlendiği haberini alır ve çok üzülür. Sitem dolu bir mektup yazarak arkadaşıyla Leyla'ya gönderir. Mektubu okuyan Leyla hemen cevap yazarak ne kadar üzgün olduğunu, isteği dışında evlendirildiğini ve kocasının kendisine dokunmadığını söyler. Mektubu okuyan Mecnun sitem ettiğine pişman olur.

Mecnun'un haline çok üzülen babası son bir kez onu ikna etmek için çöllere gider. Oğlunu bulunca ona eve dönmesi için yalvarır. Bu arada ilginç bir şey olur ve Mecnun aniden titremeye ve kolundan kan gelmeye başlar. Babasının paniklediğini gören Mecnun babasına Leyla'nın kolundan kan aldığını, onunla tek bir beden olduğunu bu sebeple kendisinin de kolunun kanadığını anlatır. Mecnun'un yüce bir mertebeye erdiğini anlayan babası üzülen oradan ayrılır. Ve kısa bir zaman sonra da ölür.

Bir gün Mecnun yine çöllerde dolaşırken bir taşta çizilmiş bir kadınla bir erkek resmi görür. Bu Leyla'nın ve kendisinin resmidir. Kaygılı Mecnun sevgilisinin resmini kayadan kazıyarak güzelce siler. Oradan geçen biri neden kızın resmini sildiğini sorunca ona:

“Bizim için gerçek yalnız birdir. Biz ayrı ayrı iki resim olamayız. İkimize bir simge yeter.”

“Sevgilini yok edip de kendini bırakman doğru mu? O siliniyor da sen neden kalıyorsun? Hiç olmazsa kendi resmini sil de onunkini bırak!”

Mecnun şu cevabı verir:

“Onun kabuk benim iç olmam doğru değil. Ben kabuğum, o benim içimdedir... Ten, göze görünendir, ama can tenin içinde saklıdır... Nitekim sevgilisinin kim olduğunu herkese açıklayan sonunda gözyaşı döker.” (Hikmet, 1972. p59-60)

Bir müddet sonra Leyla'nın kocası ölür. Bunu haber alan Mecnun sevineceği yerde üzülür. “O da Leyla'yı seviyordu ve sevdiği uğruna öldü. Bense hala yaşıyorum” diyerek hayıflanır. Leyla ise kocası için ağlıyormuş gibi yaparak Mecnun için ağlar, nerede dertli birini görse yanına gidip onunla beraber hüzünlenir. Bir süre sonra, göç zamanı gelir ve Leyla da bir deveye bindirilip kabileye katılır. Fakat akli Mecnun'da olan Leyla yolda kaybolur ve devesi onu Mecnun'un yanına götürür. Leyla önce Mecnun'u tanıyamaz. Mecnun olduğunu ispat etmesi için bir şiir okumasını ister. Ve Mecnun şu gazeli söyler:

1. Eyle ser-mestem ki idrak itmezem dünya nedür
Men kimem saki olan kimdür mey ü sahba nedür
2. Gerçi canandan dil-i şeyda için kam isterem
Sorsa canan bilmezem kam-ı dil-i şeyda nedür
3. Vasıldan çün aşıkı müstağni eyler bir visal
Aşıkça ma'sukdan her dem bu istiğna nedür
4. Hikmet-i dünya vü mafihâ bilen arif değül
Arif oldur bilmeye dünya vü mafihâ nedür
5. Ah u feryadun Fuzuli incidüpdür alemi
Ger bela-yı ışk ile hoşnud isen gavga nedür

(Türkçesi: 1. öyle kendimden geçmişim ki dünyayı idrak edemiyorum. Ben kimim, saki kimdir, içki ve şarap nedir bilmiyorum. 2. gerçi sevgiliden deli gönlümün muradını yerine getirmesini istiyorum, ama sevgili sorsa, deli gönlün muradının ne olduğunu bilmem. 3. madem ki bir defacık visal aşığı doyurur, o halde sevgili niçin hep ondan uzak duruyor? 4. dünya ve ahiretin sırrını bilen arif değildir. Arif odur ki, ne dünyayı, ne ahireti düşünebilir. 5. Ey Fuzuli ah ve feryadın herkesi rahatsız etmektedir. Eğer aşk belasından memnun isen neden bağırp çağırıyorsun.)

Türkçeleştiren: Necmettin Hacıeminoğlu p186-187

Gazeli dinleyen Leyla kendisini Mecnun'a tanıtmaya çalışır fakat Mecnun anlayamaz. “Eğer ben bensem, ey sevgili, sen kimsin? Eğer sen sen isen, ya ben zavallı neyim? Ben seninle dolu olduktan sonra kendi dışımda senden bir iz aramam. Senin yerinden başka bir yer bilirim, bu nasıl birlik olur?” der. Bu sözler üzerine Leyla Mecnun'un tam bir olgunluğa varıp ilahi aşkla yandığını anlar ve oradan ayrılır.

Artık Leyla'yı hayata bağlayacak hiçbir bağ kalmamıştır. Hastalanıp yataklara düşer ve annesini yanına çağırıp ona şöyle vasiyet eder: “Mecnun'u görürsen onun yolunda can verdiğimi söyle. Eğer vefası varsa beklemesin, gelsin. Orada kavuşalım.”

Leyla'nın ölüm haberini alan Mecnun yıkılır. Ve Allah'a canını alması için yalvarır. Duası Kabul edilir ve o da Leyla'nın mezarı başında can verir. Bunu görenler Leyla'nın mezarını açıp Mecnun'u da oraya gömerler. O günden sonra bu iki aşığın mezarı halkın ziyaret yeri olur.

REFERENCE AND COPYRIGHT INFORMATION FOR THIS MODULE

This module has a copyright. It may be reproduced and distributed for educational purposes only if the following citation is included in the document:

This Instructional Module was originally published on the Deep Approach website (<http://deepapproach.wceruw.org/index.html>) as:

Alagöz, E. and Tochon, F. V. (2010). Folk Tales and Myths/Halk öyküleri ve efsaneler. Module 10, Advanced Level. Madison, WI: Wisconsin Center for Education Research (WCER). <http://deepapproach.wceruw.org/index.html> (access date). The module is reprinted here with permission of the author and the publisher, The Wisconsin Center for Education Research at the University of Wisconsin-Madison.

To view related modules, movies, PowerPoints, theoretical articles, Q&As, and webcasts, or to comment publically on this module in a forum of discussion, please go to <http://deepapproach.wceruw.org/index.html> and select the appropriate thumbnail.